

Jaarstukken 2023

Versie: Vastgesteld door Raad op 27 juni 2024

Financiën

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse

Voorschriften BBV

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) omvat het overzicht algemene dekkingsmiddelen ten minste:

- Algemene uitkering;
- Lokale heffingen (ongebonden);
- Dividend;
- Saldo financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen nemen we niet in de programma's, omdat het geen geormerkte financiële middelen zijn. Ze kunnen worden ingezet voor dekking van alle programma's. Hierna geven we een overzicht met de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Algemene uitkering	47.578	55.670	57.000	58.240	1.240
Lokale heffingen (ongebonden)	8.492	-	-	-	-
Dividend	172	104	104	94	-10
Saldo financieringsfunctie	-501	-605	-700	-254	446
Onvoorzien	-	-60	-	-	-
Totaal	55.740	55.109	56.404	58.080	1.676

Belangrijke ontwikkelingen

Energiecrisis

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne zijn sinds 2022 de tarieven voor het leveren van energie (gas en elektriciteit) enorm gestegen. Ook in 2023 ondervinden we daar nog veel financiële effecten van. Door de schaarste aan aardgas en de daaraan gekoppelde prijs van elektriciteit zijn de energielasten nog steeds hoog ten opzichte van vier jaar geleden. Dit heeft grote gevolgen voor de burgers en bedrijven maar ook wij als gemeente merken dat de prijzen voor energie stijgen.

In 2023 zijn de energieprijzen enigszins gestagneerd. Grofweg is de analyse dat de kosten voor gas en elektra in 2023 twee keer zoveel bedragen als in 2021. In 2021 betaalde we bijna € 0,65 miljoen aan gas en elektra. In 2023 bedraagt dat € 1,4 miljoen. De energieprijzen worden voor de gemeenten per kwartaal vastgelegd. We zien de laatste kwartalen een lichte daling van de prijzen. Het is moeilijk in te schatten of deze door gaat zetten.

In 2023 zijn veel afrekeningen over 2022 geboekt. De energiekosten over 2023 bedragen € 1,5 miljoen. Over 2022 is nog ruim € 0,8 miljoen in rekening gebracht. Tegenover deze hogere kosten bestaan compensatiemaatregelen vanuit het Rijk. In 2023 is de regeling voor zwembaden verlengd. De compensatie is gebaseerd op een verwachte afrekening. Of onze

afrekening volledig wordt gehonoreerd is pas nog niet duidelijk. Vooralsnog hebben we € 0,65 miljoen vanuit het Rijk ontvangen.

In de begroting 2023 hebben we voor gas en elektra € 0,95 miljoen geraamd. De werkelijke kosten bedragen € 2,3 miljoen. Het verschil, inclusief de compensatie van het Rijk, levert een nadelig effect op van € 0,7 miljoen. Uiteraard blijven we de ontwikkeling van de energiekosten nauwgezet volgen en informeren u daarover in de regulier P&C-documenten.

Inflatie

Mede als gevolg van de energiecrisis zijn ook de prijzen en lonen flink gestegen. Waar we normaal rekenden met prijs- en loonstijgingen tussen de één en drie procent is er in 2023 sprake van prijs- en loonstijgingen tussen de vijf en vijftien procent. Dit heeft z'n weerslag op de koopkracht van onze inwoners maar zeker ook op de financiële positie van de gemeente. De door het Rijk beschikbaar gestelde middelen zijn niet afdoende om de loon- en prijsstijgingen te compenseren. Uiteindelijk is in 2023 het financiële effect nog beperkt.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is € 1,2 miljoen hoger dan geraamd en veroorzaakt daarmee een positief verschil op het jaarrekeningsaldo. Het verschil wordt veroorzaakt door de Decemercirculaire. Er was geen bestuurlijk moment meer om de effecten van de Decemercirculaire te verwerken in de begroting 2023.

De effecten uit de Decemercirculaire hebben vooral betrekking op aanvullende middelen voor de maatregelen voor de energiecrisis (€ 1,4 miljoen). Daarnaast hebben we nog extra gelden voor de implementatie van de Omgevingswet ontvangen (€ 170.000).

Onderstaand een gedetailleerd overzicht van alle mutaties op de algemene uitkering.

Ontwikkeling Algemene uitkering	Begroting 2023 primitief	Wijzigingen 2022	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Beginstand	55.670		55.670		-55.670
Uitkeringsfactor					
Accres-ontwikkeling		1.140	1.140		-1.140
Loon- en prijsontwikkeling (lopende prijs)		405	405		-405
Uitkeren verdeelreserve		45	45		-45
Plafond BCF, afrekening ruimte over het jaar 2022		-5	-5		5
Overige ontwikkelingen uitkeringsfactor (o.a. afronding)		10	10		-10
Ontwikkeling uitkeringsbasis					
Hoeveelheidsverschillen		205	205		-205
Ontwikkeling uitkeringsbasis		-85	-85		85
Taakmutaties					
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag		5	5		-5
GDI voorzieningen 2022		-15	-15		15
Verdeling structurele middelen Wet goed Verhuurderschap		5	5		-5
Flankerend beleid energiearmoede		60	60		-60
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden		45	45		-45

Ontwikkeling Algemene uitkering	Begroting 2023 primitief	Wijzigingen 2022	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Uitvoeringskosten SVB PGB Trekkingsrechten		-25	-25		25
Bijdrage centrale financiering GDI		-15	-15		15
Asiel (inburgering)		85	85		-85
Overig		-10	-10		10
Loon- en prijsbijstelling 2023 participatie		10	10		-10
Loon- en prijsbijstelling 2023 Voogdij 18+		55	55		-55
Compensatieregeling voogdij 18+		-30	-30		30
Werkdrukverlaging jeugdbescherming		5	5		-5
Voorschoolse educatie		5	5		-5
Decentralisatie-uitkeringen					
IU/DU/SU (bijstellingen)		5	5		-5
Brede impuls combinatiefuncties/ buurtportcoaches (DU)		-125	-125		125
Voorschoolse voorziening peuters (DU)		5	5		-5
Wet Goed Verhuurderschap		35	35		-35
Leerlingenvervoer Oekraïne		60	60		-60
Taal voor ontheemden uit Oekraïne		35	35		-35
Maatschappelijke begeleiding		35	35		-35
Einde lening Inburgeringsplicht (ELIP)		5	5		-5
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)		5	5		-5
Veilig wonen		5	5		-5
Verkeersveiligheid		5	5		-5
WOZ					
WOZ correctie septembercircularie 2022		-360	-360		360
WOZ-waarden mutaties		-480	-480		480
3 D's in het sociaal domein					
Participatie (IU)		205	205		-205
Werkelijke uitkering					
2023 (specificatie 8)		-	-	58.210	58.210
Voorgaande jaren		-	-	30	30
Totaal	55.670	1.330	57.000	58.240	1.240

Ongebonden belastingen

Wanneer de opbrengst van een belasting niet gebonden is aan een doel (zoals bijvoorbeeld rioolbelasting) dan is er sprake van 'ongebonden belastingen'. Onderstaande 'ongebonden belastingen' worden als algemeen dekkingsmiddel gezien:

Belastingen	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Onroerende-zaakbelastingen:					
- woningen (eigenaren)	4.236	4.450	4.450	4.457	7
- niet-woningen (eigenaren)	2.063	1.870	1.870	2.252	382
- niet-woningen (gebruikers)	1.722	1.550	1.550	1.914	364
Precariobelasting	13	25	25	65	40
Toeristenbelasting	458	530	530	602	72
Totaal	8.492	-	-	-	-

In 2023 zijn de opbrengsten onroerend zaakbelastingen voor niet-woningen € 750.000 hoger dan geraamd. Oorzaak hiervan is de hogere waardestijging van de niet-woningen dan begroot. We hielden rekening met een waardestijging van 1%. Het blijkt meer dan 10% te zijn. Een deel van de hogere opbrengsten is het gevolg van aanslagopleggingen over eerdere jaren.

Bouwbedrijven willen regelmatig gemeentegrond gebruiken voor de opslag van materialen en materieel. Voor dit gebruik brengen we precariobelasting in rekening. In 2023 leidt dit tot een hogere opbrengst dan verwacht.

De bezetting van de hotels is in 2023 gelukkig weer toegenomen. In 2022 werd het grootste hotel in Diemen ingezet voor de opvang van vluchtelingen. Ook in 2023 was dit het geval. De coronajaren en de opvang van vluchtelingen maken het lastig om een goede inschatting van de bezetting te maken. Gebleken is dat de bezetting beter was dan verwacht. Ook vanuit de andere overnachtgelegenheden is ruim € 40.000 aan toeristenbelasting afgedragen. Tezamen leidt dit tot voordeel van € 72.000.

Dividend en rentebaten van leningen

Het ontvangen dividend in 2023 bedraagt € 83.225. We ontvangen dividend vanuit N.V. De Meerlanden € 61.288 en de BNG € 21.937. Daarnaast ontvingen we € 10.815 aan dividendbelasting terug. De totale dividendontvangsten zijn grofweg € 10.000 lager dan begroot. Zoals eerder aangegeven in de kwartaalbrieven stond in 2023 de tarifiering voor het verzamelen en verwerken van afval bij N.V. De Meerlanden onder druk. Dit uit zich in het bedrijfsresultaat en het uit te keren dividend aan aandeelhouders.

Er is bijna € 5 ton meer aan renteopbrengsten ontvangen. Dit komt door het in 2023 ontstane financieringsoverschot en de stijging van de rente.

Door het achterblijven van de uitvoering van investeringen, de ontvangst van compensabele btw en de ontvangst van specifieke uitkeringen ontstond vanaf het tweede kwartaal 2023 een financieringsoverschot. Het overschot fluctueerde tussen de € 10 en € 15 miljoen. Dergelijke overschotten worden de BNG ingezet voor schatkistbakieren (overschotten worden ingezet voor tekorten bij andere gemeenten). Door de stijging van de rente ontvingen we bijna € 4 ton aan rente door het schatkistbakieren.

Ook het geld dat bij de Svn uitstaat voor starters- en duurzaamheidsleningen leverde bijna € 1 ton meer aan extra rente op dan verwacht.

Daartegenover staat dat we in de 4e kwartaalbrief 2023 de rente voor langlopende leningen juist hebben opgehoogd vanwege het hogere rentepercentage. In februari 2023 hebben we een 20 jaar langlopende lening van € 5,0 miljoen aangetrokken bij de BNG. Het rentepercentage bedraagt 3,11%. De rente van langlopende leningen bedraagt in 2023 € 829.000. Het totale saldo aan uitstaande langlopende leningen is in 2023 toegenomen tot € 49,5 miljoen.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Ieder jaar laat de gemeente Diemen door een externe fiscalist de Vennootschapsbelasting (Vpb) toetsen. Met name binnen grondexploitaties kan de Vpb een belangrijke rol spelen. In de meerjarenprognose grondexploitatie wordt jaarlijks een quick scan opgenomen om de Vpb-positie van de grondexploitaties in beeld te krijgen.

Doordat in het verleden veel kosten zijn gemaakt voor de bodemsanering binnen grondexploitatie Plantage De Sniep leidt dat tot een forse tekort op de grondexploitatie. Positief effect hiervan is dat nu binnen alle grondexploitaties geen 'winst' wordt gemaakt en dus tot op heden geen Vpb-afdracht noodzakelijk is.

Er is aanvullend onderzoek gedaan, op basis van de zogenoemde Post Quickscan. De Post Quickscan houdt in dat de geëlimineerde rente op fiscale wijze wordt herberekend. Conclusie is dat de gemeente een zeer laag risicoprofiel heeft voor de VPB-positie van het grondbedrijf. Deze scans zijn door de fiscale adviseur getoetst en vindt u terug in de 'Meerjarenperspectief grondexploitaties 2023'.

In 2018 heeft de Belastingdienst een brief gestuurd waarin zij aangeven dat ze een aangiftebiljet wenst te ontvangen voor de aangifte vennootschapsbelasting. De Belastingdienst concludeert in zijn algemeenheid dat ten aanzien van gemeenten redelijke vermoedens bestaan dat sprake is van belastingplicht en dat dat ook geldt voor de gemeente Diemen.

Onze fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht welke activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant zijn. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging hebben we over 2023 een voorlopige aangifte van € 7.600 ingediend. Dit om een naheffingsrente (8%) uit te sluiten.

In 2023 hebben we definitieve beschikkingen over de jaren 2021 en 2022 ontvangen. De beschikkingen leiden tot een nabetaling van respectievelijk € 32.266 en € 31.500. Zoals aangekondigd is tegen deze beschikkingen bezwaar ingediend.

Inmiddels verschijnen de eerste uitspraken vanuit de gerechtshoven. Tot op heden wordt de Belastingdienst veelal in het gelijk gesteld. Echter, de situatie is per gemeente verschillend dus we blijven de ontwikkelingen volgen en houden u geïnformeerd.

Saldo financieringsfunctie

Voor het overzicht van het verloop van het saldo van de financieringsfunctie verwijzen we naar paragraaf Financiering.

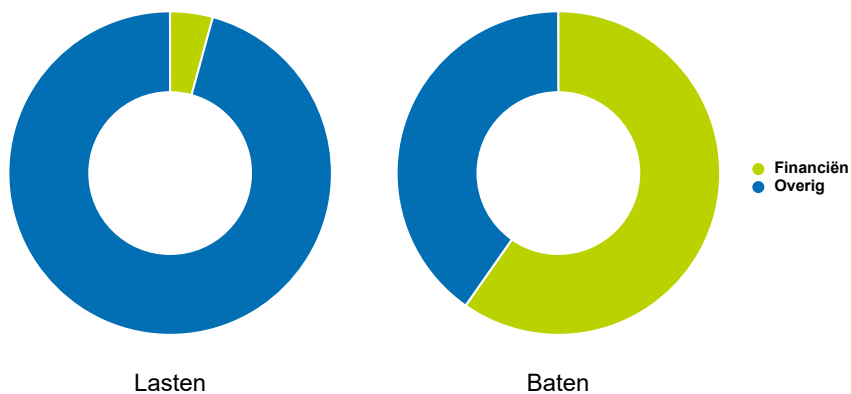
Onvoorzien

De gemeente is verplicht een budget voor onvoorziene gebeurtenissen te ramen, de zogenoemde 'Stelpost onvoorzien'. In Diemen is deze geraamd op € 60.000 (€ 2 per inwoner). Deze norm heeft de gemeente zelf bepaald. In 2023 is dit budget ingezet ter dekking van de donaties voor de aardbevingen in Turkije, Syrië en Marokko.

Wat heeft het gekost?

Financiën	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-9.425	-1.910	-1.325	-1373	-49
Structurele baten	68.490	67.661	70.721	73.338	2.617
Toevoegingen aan reserves	-	-	-2.670	-3.748	-1.078
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	1.055	1.055
Saldo structureel	59.065	65.752	66.726	69.272	2.545
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	-	60	60	-	-60
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	60	60	-	-60
Saldo van de baten en lasten	59.065	65.812	66.786	69.272	2.485

Lasten en baten

Voorgestelde overhevelingen

Energietoeslag 2023

Via de Decembecirculaire 2023 is € 1.365.000 aan aanvullende middelen ontvangen voor een vangnetregeling voor de energietoeslag 2023. In 2023 kwamen we € 463.000 tekort voor de uitkering van de energietoeslag 2023. Deze middelen uit de Decembecirculaire dekken de uitgaven die in 2023 zijn gedaan.

In 2024 verwachten we ook nog uitgaven. Voorstel is het restant van € 900.000 over te hevelen naar 2024. We verwerken de overheveling in de 1e kwartaalbrief 2024.

Invoeringskosten Omgevingswet

In het gemeentefonds heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld voor de transitiekosten die gemeenten maken als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. Via de Decembecirculaire is een extra impuls gegeven voor de implementatie (€ 170.000). Wij stellen voor het budget van € 170.000 beschikbaar te houden voor 2024.

Omdat er in 2024 ook nieuw budget beschikbaar is voor de invoering van de Omgevingswet zullen we, wanneer nodig, in één van de kwartaalbrieven het budget aanvragen.

Investeringsen

Er zijn geen investeringen binnen dit programma.

